

Nr 161.

Av fru **Nordgren**, angående ändring av bestämmelserna om änkepension i lagen om folkpensioneringen.

Enligt 3 § 4 mom. i 1946 års lag om folkpensionering äger änka, som vid mannens frånfälle fyllt femtiofem år och varit gift med honom minst fem år, såframt hon ej eljest åtnjuter folkpension, rätt till sådan i form av *änkepension*. Pensionen i fråga är inkomstprövad och upphör, om änka ingår nytt äktenskap.

Denna form av folkpension var en av nyheterna i 1946 års lag om folkpensionering. Under förarbetena till lagen voro meningarna inom socialvårdskommittén delade angående åldersgränsen för rätten till änkepension, men kommitténs majoritet stannade för femtiofem år, vilken åldersgräns även godtogs av socialministern, utskott och riksdag.

Ehuru lagen helt nyligen trätt i kraft, lär det redan i praktiken ha visat sig att gränsdragningen i fråga torde vara alltför snäv och tarva en viss uppmjukning. Genom bestämmelsen att änkan skall ha fyllt femtiofem år vid mannens frånfälle kan exempelvis en kvinna, som fyller femtiofem år ett par dagar eller någon vecka, efter mannens bortgång, icke erhålla änkepension, även om stort behov föreligger, medan däremot — med den tolkning av lagen, som, enligt uttalande från pensionsstyrelsens chef vid ett radioanförande, kommer att ske från pensionsstyrelsens sida — en kvinna, som blivit änka flera år före lagbestämmelsens tillkomst, blir berättigad till sådan pension, om hon fyllt femtiofem år *före* mannens frånfälle och i övrigt fyller lagens bestämmelser. En så snäv begränsning av bestämmelsen angående åldersgränsen, som ovan påtalats, är givetvis ägnad att väcka missnöje, framför allt hos de änkor, som fylla femtiofem år kort tid efter mannens bortgång. En uppmjukning av bestämmelserna i nämnda hänseende snarast möjligt synes därför vara påkallad.

Redan vid 1947 års riksdag väcktes motion med förslag om ändringar i bestämmelserna angående rätten till änkepension, och i riksdagskrivelse 1947: 479 hemställde riksdagen om en översyn av bestämmelserna om änkepension i lagen om folkpensionering. Socialminister Möller har också vid olika tillfällen uttalat att bestämmelserna i fråga äro otillfredsställande och utlovat en snar revision av desamma. Då det emellertid torde vara ovisst huruvida förslag från Kungl. Maj:t i berörda hänseende kommer att föreläggas årets riksdag, torde det vara lämpligt att, i avvaktan härpå, företaga en viss uppmjukning i fråga om åldersgränsen för rätt till änkepension. En sådan ändring kunde ju gå ut på att änka, som fyllt femtiofem år — och i övrigt fyller lagens villkor — skulle vara berättigad till änkepension, oavsett tidpunkten för mannens frånfälle.

Emellertid kan det ju tänkas att vid en översyn av bestämmelserna det kan anses behövt att dessa ändras även på andra punkter än här ifrågavarande. Jag ifrågasätter därför, huruvida det inte vore lämpligast att, som ett provisorium, ett tillägg göres i 3 § 4 mom. folkpensionslagen, som går ut på att änka som vid mannens frånfälle fyllt »eller senare under samma kalenderår fyller femtiofem år» äger, om hon i övrigt fyller lagens förutsättningar, rätt till änkepension. Denna ändrade bestämmelse bör träda i kraft den 1 juli 1948. Jag är väl medveten om att, även med en sådan ändring, gränsfall inträffa, som kunna förefalla orättvisa, men de komma väl endast i rena undantagsfall att bli så skarpt markerade som med den nuvarande bestämmelsen.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att 3 § 4 mom. folkpensioneringslagen måtte erhålla följande lydelse:

»Änka, som vid mannens frånfälle fyllt eller senare under samma år skall fylla femtiofem år och som varit gift med honom minst fem år, äger, så framt hon ej eljest åtnjuter folkpension, rätt till folkpension i form av *änkepension*. Ingår hon nytt äktenskap, upphör rätten till änkepension.»

Stockholm den 22 januari 1948.

Olivia Nordgren.
